

Til studiekomiteen
Fra studiedirektøren

Sakstype:	Vedtaks sak
Møtedato:	29. oktober 2009
Møte-/saksnr.	5-2009 / Sak 7
Notatdato:	19. oktober 2009
Arkivsaksnr.:	2008/129
Saksbehandlere:	Jonny Roar Sundnes (STA), Bjørn Erik H. Schjerverud (TF)

Etablering av bachelorprogram i religion og samfunn ved TF

Bakgrunn

Det teologiske fakultet ønsker å tilby et bachelorprogram i religion og samfunn. Denne saken må sees i sammenheng med nedleggelsen av bachelorprogrammet i religionsstudier ved HF tidligere i år.

Problemstillinger i saken

Ut fra de endringer som skjer i bachelorporteføljen ved UiO som en følge av nedleggelsen av det tverrfakultære bachelorprogrammet i religion, ser TF behov for et bachelorprogram som gir god rekruttering til de to masterprogrammene ved TF innen religionsfeltet (religion og samfunn, Religious Roots of Europe). Masterprogrammet i religion og samfunn har god søkning, og fakultetet ser det som viktig at det opprettholdes et godt rekrutteringsgrunnlag ved UiO til dette programmet.

Ressurser

TF planlegger å iverksette programmet innenfor fakultetets eksisterende ramme, både i forhold til studie plasser og personale ressurser. Fakultetet vil omdisponere studie plasser og allokere eksisterende og nye stillinger til dette programmet.

Forslag til vedtak:

Studiekomiteen anbefaler universitetsledelsen å opprette et bachelorprogram i religion og samfunn med oppstart i høstsemesteret 2010. Årsenheten opprettes innenfor TFs eksisterende ramme.

Monica Bakken
studiedirektør

Torbjørn Grønner
seksjonssjef

Vedlegg:

Notat fra TF til studiekomiteen.

FRA STUDIEDIREKTØREN

Sakstype: Vedtakssak
Saksnr. Sale 7
Møte nr.: 5/2009
Møtedato: 29. oktober 2009
Notatdato 19.10.-09
A-saksnr.: .../ 2008/129
Saksbehandler:

NOTAT

TIL

UNIVERSITETETS STUDIEKOMITE

OPPRETTELSE AV BACHELORPROGRAM I RELIGION OG SAMFUNN VED DET TEOLOGISKE FAKULTET

Bakgrunn

Ved innføringen av kvalitetsreformen i 2003 ble det opprettet et bachelorprogram i religion ved UiO. Programmet ble administrativt plassert ved Det humanistiske fakultet, men var et tverrfakultært program i samarbeid med Det samfunnsvitenskapelige og Det teologiske fakultet. I prosess faglig prioritering gjennomgikk fakultetene sine program- og emneporteføljer. HF konkluderte etter en gjennomgang av sin programportefølje at dette programmet ikke burde videreføres og fremmet forslag for Studiekomiteén om at programmet skulle ha siste opptak studieåret 2009/10 og så avvikles. Studiekomiteén anbefalte i sitt møte 7. mai i år universitetsledelsen å nedlegge dette programmet.

TF var på forhånd godt informert om HF's ønske om nedleggelse av bachelorprogrammet i religion. I samtaler med studieledelsen ved HF ble det gitt uttrykk for at dette ville få konsekvenser for TFs bachelorprogramportefølje, fordi dette bachelorprogrammet rekrutterte til TFs masterprogram i religion og samfunn. I Studiekomiteéns møte 7. mai varslet TF at fakultetet ville fremme forslag om opprettelse av et bachelorprogram innen religionsfeltet med oppstart fra studieåret 2010/2011.

Fakultetets behandling

TF har siden fakultetet ble opprettet bidratt til kompetanseutvikling i samfunnet innen religionsfeltet. Tradisjonelt har dette vært knyttet til teologi og kristendom. Men i takt med den utvikling som skjer i samfunnet, stilles andre og nye krav til kompetanse om religion. TF har et behov for og et ønske om fortsatt å bidra til kompetanseheving i samfunnet på dette viktige feltet. På den globale arenaen lever de religiøse tradisjonene stadig tettere på hverandre. Religionene bidrar til, men blir samtidig selv preget av, kulturelle og politiske endringsprosesser. Vi ser også at pluralistiske tankesett brytes mot mer konfronterende

holdninger, og at religionens gjenkomst i det offentlige rom møtes med sekulære motreaksjoner.

Også Norge har blitt et langt mer pluralistisk samfunn – kulturelt, verdimeslig og religiøst. Dette stiller etikk- og religionsstudiene ved Universitetet overfor nye utfordringer. UiO har anerkjent denne utfordringen ved at Plurel ble opprettet som et av de tverrfakultære satsningsområdene. Bredden av forskere innen dette satsningsområdet viser at forskning rundt religion foregår i mange fagmiljøer ved UiO. Både religions- og teologistudier har tradisjonelt studert de religiøse tradisjonene hver for seg. I dag må religionsstudiet i større grad ta høyde for hvordan religionene relaterer til hverandre og til det sekulære samfunnet, og hvilken rolle de spiller i forhold til aktuelle konflikttemaer (for eksempel relatert til kjønn).

For å imøtekomme de nye utfordringene som det pluralistiske samfunnet stiller religionsstudiet overfor har Det teologiske fakultet etablert noen nye satsningsområder og utviklet nye studietilbud. Fakultetet har siden 1990-tallet styrket sin kompetanse på temaet kjønn og religion, definert "interreligiøse studier" som et nytt satsningsfelt (fra 2000), utviklet studieemner i religionskritikk og nye masterprogram som "Religion og samfunn" (fra 2006) og "Religious Roots of Europe" (fra 2009).

Fakultetet ønsker nå også å tilby et bachelorprogram med samme overskrift som det nevnte masterprogrammet i religion og samfunn. Dette vil gi studentene mulighet for et fullt studieløp med fokus på religionenes komplekse og ofte konfliktfylte samspill med hverandre og med samfunnet omkring. Samtidig vil bachelorprogrammet gi en grunnleggende innføring i den kristne tradisjonen og de andre verdensreligionene, for at studentene kan tilegne seg det historiske kunnskapsfundamentet som er nødvendig for arbeidet med aktuelle utfordringer i skjæringspunktet mellom religion, kultur og samfunn. I tråd med fakultetets tradisjoner vil målet være ikke bare å gi kunnskap om fenomenet religion men også ferdigheter til å håndtere aktuelle utfordringer (inklusive etiske spørsmål i flerkulturen) på en kompetent måte.

Vurdering

Kort programbeskrivelse

Programmet hovedfokus er studiet av samtidsreligion og viktige aspekter ved vekselvirkningen mellom religion og samfunn. Studiet gir også en historisk innføring i kristendommen og andre verdensreligioner, i global og norsk kontekst. I studiet av religionene vektlegges det komparative perspektivet (religionenes forhold til hverandre og til det sekulære samfunnet).

Tematisk belyses også forholdet mellom religion og etikk, religion og politikk, kjønn og religion, samt interreligiøse relasjoner i fortid og samtid.

Programmets teoretiske perspektiver inkluderer religionssosiologi, kjønnsteori, kontekstuell teologi og kritisk hermeneutikk.

Programmet gir mulighet for å skrive en eller to bacheloroppgaver i tilknytning til noen av programmets faste emner som i så fall vil være 20-poengsemner. Dette vil gi rom for øvrige emnegrupper i et omfang på 40-60 studiepoeng. Etter avtale med universitetene i Uppsala og Århus, samt med fagmiljøer ved andre fakulteter ved Universitetet i Oslo vil dette gi studentene muligheter til å fordype seg i religionsrelaterte område- og språkstudier, samt andre aspekter ved det religionsvitenskapelige studiet enn det som tilbys innenfor rammen av programmets egen 80-gruppe.

Fakultetet har i utarbeiding av programmet lagt vekt på å etablere samarbeid med fagmiljøer som eksplisitt bidrar til å utvide og fordype den fagligheten som ligger i 80-gruppen. Studentene kan velge 40-grupper i Tverrfaglige kjønnsstudier, Områdekunnskap om Midtøsten og Nord-Afrika og i Irsk områdekunnskap. Midtøsten og Nord-Afrika og Irsk (med Storbritannia spesielt i fokus) representerer områder hvor religion på ulike måter har spilt og spiller en konfliktfylt og formende rolle på politikk og samfunn med konsekvenser for europeiske og internasjonale forhold. Likedan fremstår kjønnsstudier som særlig relevant innenfor en bachelorgrad i religion og samfunn. Alternativt eller i tillegg til utvalgte 40-grupper har studentene mulighet til å ta ett eller to semestre utenlands. Gjennom samarbeid med universitetene i Århus og Uppsala er det mulig å tilby studentene emner innen blant annet arabisk og religionsvitenskap.

Studiemål

Studentene skal tilegne seg grunnleggende kunnskaper om kristendommen og andre verdensreligioner, historisk/globalt og slik de framtrer i dagens norske/europeiske kontekst. De skal kunne anvende og forstå bruken av forskjellige metoder i studiet av religion og kunne relatere andre fagområder til dette studiet. Særlig skal studentene bli fortrolige med å anvende kjønnteoretiske, hermeneutiske og interreligiøse tilnæringsmåter til studiet religion. Studentene skal også utvikle en selvstendig evne til å analysere og drøfte sentrale etiske og politiske spørsmål i skjæringsfeltet mellom religion og samfunn.

Arbeidslivsrelevans

Bachelorprogrammet i religion og samfunn skal gi kompetanse for arbeid innen offentlig forvaltning, skole, kulturinstitusjoner, ideelle organisasjoner og ulike trossamfunn.

Videre studier

Programmet kvalifiserer for opptak til masterprogram i religion og samfunn ved TF og til Masters Program in the Religious Roots of Europe, et felles masterprogram ved TF og ved universitetene i Bergen, København, Århus, Lund og Helsinki.

Programmodell

6.semester	Modernitet, sekularitet, religion	Kjønn, menneskesyn og gudsbilde	Oppgave
5.semester	Religionsmøter, interreligiøs dialog	Religion og nasjonalisme	Oppgave/Frie emner
4.semester	Frie emner	40-gruppe	40-gruppe
3.semester	Frie emner	40-gruppe	40-gruppe
2.semester	Ex.phil.	Kristendommens historie	Bibelen i kontekst
1.semester	Ex.fac.	Etikk og dømmekraft	Det flerreligiøse Norge
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

Emnene i det første studieåret vil være felles med fakultetets øvrige bachelorprogram, men det vil i tillegg til felles undervisning (forelesninger) også bli gitt programspesifikk undervisning (grupper). Fakultetet vil også gjennomføre tiltak tidlig i første semester, som styrker kuldannelsen.

I det andre studieåret legges det opp til at studentene enten reiser ut til Århus eller Uppsala, eller tar en 40-gruppe og frie emner ved UiO. I det tredje studieåret skrives det en oppgave i tilknytning til ett av emnene i 6. semester, eventuelt også i tilknytning til ett av emnene i 5. semester. Dette er også en mulighet for å koble studentene i siste året opp mot pågående forskningsprosjekter ved fakultetet, eller innen det tverrfakultære satsningsområdet Plurel.

Ressurser

Programmet opprettes innenfor TFs eksisterende ramme. Fakultetet vil i tillegg til de studieplassene som ble tildelt i sommer, allokere studieplasser til dette programmet fra fakultetets øvrige programmer.

Fakultetet vil i løpet av neste år styrke sin faglige kompetanse innen dette fagfeltet ved nytilsetting.

Konklusjon

Ut fra de endringer som skjer i bachelorporteføljen ved UiO som en følge av nedleggelsen av det tverrfakultære bachelorprogrammet i religion, er det tydelig at det er behov for et bachelorprogram som gir god rekruttering til de to masterprogrammene ved TF innen religionsfeltet (religion og samfunn, Religious Roots of Europe). Masterprogrammet i religion og samfunn har god søkning og det er viktig at det opprettholdes et godt rekrutteringsgrunnlag ved UiO til dette programmet.

TF har utviklet et program som er mulig å iverksette innenfor fakultetets eksisterende ramme, både i forhold til studieplasser og personale ressurser. Fakultetet har redegjort for at det vil omdisponere studieplasser og allokere eksisterende og nye stillinger til dette programmet.

TF er også et av de fakultetene som gjennom arbeidslivsundersøkelsen viser at deres utdanning oppfattes som relevant for yrkeslivet etter endt utdanning.

Det synes ikke å være vesentlige innvendinger mot å opprette det foreslåtte programmet.

Forslag til vedtak

Studiekomiteen anbefaler universitetsledelsen å opprette bachelorprogram i religion og samfunn ved Det teologiske fakultet fra høsten 2010. Programmet opprettes fra høstesemesteret 2010 innenfor Det teologiske fakultets eksisterende ramme.

Studiedirektør

saksbehandler STA/dekan